

Вилоят ижтимоий-сиёсий рўзномаси

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI

ОЛИЙ КЕНГАШНИНГ

РАЁСАТИДА

Олий Кенгаш раёсати-нинг 24 декабрь кунги бўлиб ўтган мажлисида Президент сайловига ва республикадаги референдумга тайёргарлик қандай бораётганини ҳақда маъруза қилган раёсат раиси Қ. А. Аҳмедовнинг ахбороти тинланди. Сайлов ва референдум кунини тайинлагандан кейинги даврда катта тайёргарлик иши ўтказилганлиги қайд этилди. Уш урта округ ва етти мингтага яқин участка комиссияси тузилди, уларнинг таркибига 75 мингдан кўпроқ киши киритилди. Сайлов комиссиялари Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодлар ва уларнинг ишончли вакиллари фаолияти учун тенг шарт шартларни устунида назорат қилиб туришди. Моддий-техникавий таъминот, босма махсулотни тайёрлаш ва жойларга элиб беришга оид зарур масалалар ҳал этилди. Шу йил 24 декабрда қадар сайловчилар рўйхатида салкам 10,5 миллион киши киритилди. Бу 1990 йилги сайлов кампаниясида рўйхатга киритилган сайловчилар сонидан қариб 200 минг киши кўп.

Сайлов ва референдумнинг ўтказилишини кузатиш учун АҚШ, Туркия, Ҳиндистон, Малайзия ва бошқа бир қанча чет эллар-

Қуйида томонлар деб номланувчи Ўзбекистон Республикаси ва Туркия Жумхурияти.

икки мамлакат орасидаги тарих, маданият, тили ва урф-одатлар, яқинлигига асосланган дўстлик, умумий фикрлар тарзи ва ўзаро ёрдам руҳи кенг қўламда ҳамкорликни ривожлантириш учун замин бўлишига ишончларини ифода қилди.

Ўзаро манфаатдорлик ва тенг ҳуқуқлилик асосида дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларининг янада ривожланиши ва кучайиши икки мамлакат халқларининг умумий манфаатларига мос бўлганини, дунёда тинчлик ва хавфсизликка ҳам ҳисса қўшилиши таъкидлаб,

орада мавжуд бўлган дўстлик алоқаларини. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг мақсадлари ва асослари, Хельсинки ақуловчи ҳужжати ва Парижда қабул қилинган янги Европа низоми, Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашга қабул қилинган бошқа ҳужжатларда қайд этилган йўриқлар доирасида амалга ошириш ва ҳуқуқ-

Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ва Туркия Жумхурияти ҳукумати (қуйида томонлар деб номланади),

— ҳар икки мамлакат орасидаги яқин қўшничилик ва дўстлик асосланган алоқаларини эътиборга олиб,

— икки мамлакат орасидаги иқтисодий ва савдо алоқаларини мунтазам, мутаносиб, узоқ муддатли қўллаб-қувватлаш мақсадида қуйидаги битимга келидилар.

Мажлисида бошқа масалалар ҳам қўриб чиқилди.

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI ВА ТУРКИЯ ЖУМХУРИЯТИ УРТАСИДАГИ АЛОҚАЛАРНИНГ

АСОС ВА МАҚСАДЛАРИ ТУҒРИСИДА

ШАРТНОМА

нинг устунигига, суверенитет, мустақиллик ҳолатига ҳурмат, ички ишларга аралашмаслик, ҳамкорлик, ўзаро ёрдам ва манфаатдорлик асосида янада кучайтириш орзу ва иродаси билан қуйидагича келишиб олдилар:

1-модда
Томонлар икки мамлакат ўртасидаги алоқаларини халқаро муносабатлардаги янги ютуқларга мос равишда сиёсий, иқтисодий, савдо, фан, техника, маданият, ахборот, туризм, спорт ва бошқа соҳалар бўйича ривожлантириш ва кенгайтириш борасида ҳамкорлик қилдилар.

2-модда
Томонлар савдо алоқалари ва иқтисодий ҳамкорлик икки орадаги муносабатларнинг муҳим қисmini ташкил қилишини инобатга олиб, икки томонлама савдо ҳам-

мини мавжуд имкониятга уйғун равишда ривожлантириш ва муштарак инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш ва мувофиқлаштиришга интиладилар.

3-модда
Томонлар ўз халқларининг бир-бирини яна ҳам яхшироқ танишувига эришиш мақсадида маданият, санъат, фан ва таълим соҳаларидаги муносабатларини янада кучайтиришга рағбатлантирадилар ва мамлакатларида маданият ҳамда ахборот марказлари очиб боради ҳамкорлик қилдилар.

4-модда
Томонлар турли давлат ташкилотлари, ишбилармон доиралари, касб-корлик ва санъат муассасалари, парламентлар орасида алоқалар ўрнатишга, мазкур ташкилот вакиллари айл-

бошлаган ёрдам берадилар ва шаҳарларнинг ўзаро биродарлашувини қўллаб-қувватлайдилар.

5-модда
Томонлар маданий мероси муштарак бўлган халқларнинг ҳаёт тарзини бир-бирига яна ҳам яхшироқ таништириш учун имконият яратадилар. Шу мақсадда кишилар орасида бориш-келишни рағбатлантирадилар ва консуллик алоқаларини йўлга қўйдилар.

Томонлар шу мақсадда Тошкент ва Анкарада бош консулхоналар очпишга қарор қилдилар.

6-модда
Томонлар алоқа ва телекоммуникация соҳаларидаги ҳамкорликни ривожлантиришга қарор қилдилар. Шу мақсадда ўзаро учқуқлар қатновини бошлаш имко-

нияларини ўрганиш хусусида бир фикрга келидилар.

7-модда
Томонлар телевидение ва ахборот агентликлари орасида ахборот ва программа-лар айирбошлаш ва ҳамкорлик қилиш хусусида бир фикрга келидилар.

8-модда
Томонлар турли соҳа му-тахассислари ва хусусан раҳбар иқтисодий кадрларнинг билим ва малакасини ошириш мақсадида ҳамкорлик қилишга алоҳида эътибор берадилар. Бу йўналишда ўқитувчи, мутахассис, стажер ва талабалар айирбошлашга ёрдам берадилар.

Ўзбекистон Республикаси номида
Ислом КАРИМОВ
Ўзбекистон Республикасининг Президенти

9-модда
Томонлар бу шартнома доирасида ўзаро ишонч, тенглик ва манфаатдорлик асосида ҳамкорликнинг янги соҳаларини ривожлантиришга ҳаракат қилдилар.

10-модда
Томонлар ушбу шартномага асосланган ҳамкорлик ва дўстлик алоқалари бошқа мамлакатлар манфаатларига зид келмаслигини ва бошқа давлатлар билан имзоланган икки томонлама ва кўп томонлама битимлардан келиб чиқадиган мажбуриятларга тўқинлик қилмаслигини билдирадилар.

11-модда
Ушбу шартнома томонларнинг қонуқларига мувофиқ тасдиқ этилган кучга иради.

Анкара шаҳрида 1991 йил 19 декабрда ўзбек ва турк тилларида икки асл нусхада имзоланди, иккала нусха матни бир хил кучга эга.

Туркия Жумхурияти номида
Тургут ЎЗОЛ
Туркия Жумхуриятининг Президенти

29 ДЕКАБРЬ — РЕСПУБЛИКА ПРЕЗИДЕНТИ САЙЛОВИ ВА РЕФЕРЕНДУМИ КУНИ

Ким учун овоз берасиз?

АЙНИ кунларда ҳамма-нинг диққат-эътибори муҳим таъбир — Ўзбекистон Республикаси Президентини сайлов ва Мустақиллик Референдуми ўтказиш кунига қаратилган. Ҳеч шубҳа йўқки, бу кун кўп миллион жумхуриятимиз аҳолисининг хотирасида абад-абад сақланиб қолади. Чунки, Республика Президенти илк бор умумхалқ овози билан, демократик асосда сайланади. Ҳақиқат ҳар бир фуқаро Республиканинг мустақил давлат бўлиши масаласида ўз фикрларини билдиради.

Бу тарихий кун тобора яқинлашмоқда. Сайлов участкаларида ишлар қизиб, ўз навбатида сайловчилар ҳам номзодлар учун овоз беришга тайёргарлик қилишмоқда. Жумладан, Ғалаба ноҳиясида ҳам сайловга катта ҳо-рият қўрилди. Шу кун-гача қўллаб-қувватлаш ва шўро ҳужаймалари, корхона ва ташкилотларда Президенти кампаниясида қўллаб-қувватлаш бўлиб ўтди.

Сиз ким учун овоз берасиз? Нохия аҳолисининг бу борадаги фикр-мулоҳазаларини билиш мақсадида турли тоифадаги кишилардан бир қанчасига шу савол билан мурожаат қилинди.

К. ГАРМАШ, фахрий:
— Албатта, Каримов учун. Чунки, сўнгги икки йил ичда жумхуриятимизда рўй бераётган қатор ўзгаришларни, халқ кўнглидаги ишларнинг амалга оширилишига унинг номи билан боғлаш мумкин. Қолаверса, И. Каримов жумхуриятимиз олдига турган иқтисодий, сиёсий муаммоларни ҳал қилиш ишларига фаол бош қўшаётганлигини унутмаслигимиз керак. Унинг ҳаракат дастурида халқ қадриятларини тиклаш, тинчлик ва оқойишталикни сақлаш, юрт истиқболни йўлга қўриш ишлар режалаштирилганлигини қўриш мумкин. Менинг фикримча, ҳозирги кунда бизга шу нарса керак. Агар биз И. А. Каримовни Президент қилиб сайласак адишмаймиз. У бизни турли йўлдан олиб боради. Шунинг учун ҳам сайлов кунини рағбат билан унинг номзоди учун овоз

бермоқчимиз.

— Мен «Эри» Демократик партияси раиси Мухаммад Солиҳ учун овоз бермоқчиман, — дейди Турсулло Нишонов. — Чунки, у мен билан ва ўзим аъзо бўлган «Вирлик» халқ ҳаракатида ўсиб чиққан. У ҳозирги даврдаги ошқоралик ва демократия сиёсатида тула мос келадиган шахсдир. Мухаммад Солиҳнинг сайлов олдига ҳаракат дастури билан тула танишиб чиқдим. Мени унинг фикр-мулоҳазалари, режалаштирилган ишлари жуда ёқди. Ҳақиқатдан ҳам Ўзбекистонни тула мустақилликка олиб чиқиш керак. У ҳеч кимга қарам бўлмаганини лозим. Шундангина ҳар бир инсон ўз ҳуқуқларидан тула фойдалана олади, ҳеч ким уни ноҳақ ҳақорат қилмайди. Эркин меҳнат қилади. Ма-на шулар Мухаммад Солиҳнинг ҳаракат дастурида ўз аксини топган.

Ш. НАЗИРОВА, уй бе-хаси:

— Биз, айла аъзоларимиз билан сайлов кунини Ислом Абдуғаниевич Каримов номзоди учун овоз бермоқчимиз. Сабоби, у Президентлик лавозимини ишлаб-танитиб моёбанида нимага қадир эканлигини кўрсатди. Унинг қозғода эмас, амалдаги ишларини ҳаммаимиз кўриб, билиб турибмиз. И. Каримовнинг қанчадан-қанча фармонлари халқ томонидан қўллаб-қувватланаётгани ҳеч кимга сир эмас.

Шунингдек, сайлов кунини жумхурият мустақиллиги масаласида ҳам одамлар ўз фикр-мулоҳазаларини билдирадилар. Бу таъбирнинг ҳам қанчалик муҳим эканлигини унутмаслигимиз керак. Зеро, Ўзбекистон мустақиллигини қанчадан-қанча алоқаларимиз орзу қилиб ўтиб кетти. Референдумда ҳамма, албатта, жумхуриятимиз мустақиллигини ёқлаб овоз беришга ишоним мекдади.

Фикрлар хилма-хил, лекин бу кунга катта тайёргарлик қўриладиганлиги кў-ноларини ҳолдир. Шундан бўлиши ҳам керак-да. Чунки биз буюм ўзгаришлар олдига турибмиз. Танлаган йўлимиз турли ва бехатар бўлишига шик-шубҳа йўқ.

Тоир МЕХМОНҚУЛОВ.

РУМИНИЯ ҲУКУМАТИ УРТА ОСИЕ ДАВЛАТЛАРИНИ ТАНИДИ

БУХАРЕСТ. 24 декабрь. (ТАСС). Руминия ҳукумати Ўзбекистон Республикасининг, Қирғизистон Республикасининг, Тожикистон Республикасининг ва Туркия-нистон Республикасининг шу

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI ВА ТУРКИЯ ЖУМХУРИЯТИ УРТАСИДА ИҚТИСОДИЙ ВА САВДО ҲАМКОРЛИГИ ТУҒРИСИДА

БИТИМ

3-модда
Томонлар ушбу битим доирасида тузилгандаги кон-трактлар бўйича четга чиқариладиган ва четдан келтириладиган молларга ҳар икки мамлакатнинг амалдаги қону-қондасига мувофиқ рўхсатнома ва лицензиялар олинишига ёрдам берадилар.

4-модда
Томонлар турли савдо ва иқтисодий фаолиятини ривожлантиришга ёрдам бера-диган шарт шартларни, эркин иқтисодий зоналар таш-кил этиш йўли билан бозор иқтисодиёти тартиботи ма-салаларида ўзаро таъриб-лаш фойдаланишининг му-ҳимлигини таъкидладилар ва бу соҳада таълим ва му-тахассис айирбошлашга қарор қилдилар.

5-модда
Томонлар иқтисодий ҳам-корликни кенгайтириш фа-олияти доирасида қуйидаги умумвор ҳамкорлик йўналиш-ларини белгиладилар:

— қишлоқ ҳужайи ма-

сулотларни етиштириш, қай-та ишлаш, ташиш ва сақ-лаш;

— пахтани ва терини қайта ишлаш, улардан тай-ёр махсулот ишлаб чиқариш; — қўшни қайта ишлаш ва ундан тайёр махсулот чиқариш;

— консерва ва турли озиқ-овқат махсулотларини иш-лаб чиқариш бўйича қўшма саноат корхоналари қуриш ва ишга тушириш;

— енгил саноат корхона-лари қуриш;

— тўқимачилик саноати махсулотларини ишлаб чи-қариш;

— истеъмол моллари иш-лаб чиқариш;

— турли қурилиш мате-риаллари ишлаб чиқариш;

— қўшма корхона ташкил қилиш асосида ўғитлар иш-лаб чиқариш;

— заргарлик буюмлари ишлаб чиқариш;

— темир ва бошқа мате-риаллар ишлаб чиқариш;

— минерал хом ашё ман-

баларини қидириш топиш, қазиб олиш ва ишлаш;

— туризм асосларини яра-тиш ва ривожлантириш;

— транспорт ва алоқа со-ҳасида ҳамкорлик қилиш; — стандартлаш бўйича ҳамкорлик.

6-модда
Томонлар ўзаро савдо ало-қаларини ривожлантириш ва савдо-сотиқ қилинадиган мол турларини қўпайтириш мақсадида ахборот айирбош-лашни осонлаштириш ва кучайтириш, ишбилармон-лар ўртасидаги алоқаларини рағбатлантириш, ҳар икки мамлакатда ўтказиладиган халқаро ярмарка ва кўргаз-маларда иштирок этишни қўллаб-қувватлаш хусусида бир фикрга келидилар.

7-модда
Томонлар икки мамлакат ўртасида ўзаро савдо ва иқ-тисодий фаолиятини ривож-лантиришга банк соҳаси-нинг муҳимлигини таъкид-лаб, банколати банкларнинг бу йўлдаги ҳамкорлигини

қўллаб-қувватлашга қарор қилдилар.

8-модда
Томонлар иқтисодий ва савдо ҳамкорлигини бир ма-ромда ривожлантириш мақ-садида зарурат туғилганда уйғун ташкилотларни, ўзбек ва турк ишбилармонлари кенгаши ёки ишчи гуруҳи тузилишини рағбатлантириш-га қарор қилдилар.

9-модда
Иқтисодий ва савдо ҳам-корлиги билан боғлиқ бўл-ган тўловлар ҳар икки мам-лакатда амалдаги қону-қон-дорасида эркин айланиш-тириладиган валюта асосида амалга оширилади.

10-модда
Томонлар ушбу битим доирасида амалга оширилад-иган ҳамкорликка зарурат-га қараб ўзаро келишилган ҳолда ўзгариш ва қўшимча

Ўзбекистон Республикаси номида
Ислом КАРИМОВ
Ўзбекистон Республикасининг Президенти

Туркия Жумхурияти номида
Тургут ЎЗОЛ
Туркия Жумхуриятининг Президенти

лар киритишга қарор қилди-лар.

11-модда
Томонлар ушбу битим ижросини назорат қилиш, иқтисодий соҳада ўз мам-лакатларидаги иқтисодий ўз-гаришлар бўйича фикр ал-машиш, иқтисодий, савдо ҳамкорлигини янада ривож-лантириш имконларини муҳо-кама қилиш хусусида лозим қўрилган ҳолларда учрашиб туриш тўғрисида келишиб олдилар.

12-модда
Ушбу битим икки мамла-катнинг тегишли йўраларида маъқуллашдан кейин қу-чга кирди ва 5 йил давоми-да амал қилади.

Агар томонлардан бири ушбу мўддат тўғрисида 6 ой қолгунча битим ҳаракатини тўхтатиш тўғрисида иккинчи томонни ёзма равишда огоҳ-лантирмаса, битим ҳар гал яна бир йилга узайтирилган ҳисобланади.

Ушбу битим Анкара шаҳ-рида 1991 йил 19 декабрда ўзбек ва турк тилларида икки асл нусхада тузилди. Иккала матн бир хил кучга эга.

Ўзбекистон Республикаси номида
Ислом КАРИМОВ
Ўзбекистон Республикасининг Президенти

Туркия Жумхурияти номида
Тургут ЎЗОЛ
Туркия Жумхуриятининг Президенти

тақсил қўриш имкониятла-рини яратиб беришга қарор қилдилар.

Шу доирада ўзбек томо-ни Туркия олий ўқув юр-тларига ҳар йили 100 нафар талабаларни бозор иста-тини билдири. Турк томони бу йўналишда қўллаб-қувватлаш ёрдам кўрсатади.

Турк томони Ўзбекистон-нинг эркин бозор иқтисо-диётига ўттиш жараёнига қўллаб-қувватлаш мақсадида банкчилик, менежмент ва мол сотиш соҳаларида тех-никавий ёрдам кўрсатади ва бунинг учун қисқа ва узоқ муддатли таълим програм-маларини тайёрлайди.

1991 йил 19 декабрда Ан-карада бир хил даражада кучга ага бўлган ўзбек ва турк тилларида икки асл нусхада тузилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Ислом КАРИМОВ

Туркия Жумхурияти Президенти
Тургут ЎЗОЛ

ИЖАРАДАГИ «ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ» ИП-ГАЗЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

НУФУЗЛИ КАСБ ЭҒАЛАРИ БЎЛИШНИ
ХОҲЛОВЧИЛАРНИ КАТТА МИҚДОРДА МАОШ
ТУЛАНАДИГАН ИХТИСОСЛИКЛАРГА
ИШГА ТАКЛИФ
КИЛАДИ

Агарда касбингиз бўлмаса, ҳеч қачон тушунлиққа тушманг. Чунки бу ерда сизни қўйидаги ихтисосликлар кутмоқда: йигирмачи, рақист, пардозловчи, қайта ўраш, пиликлар, пишиқчи машиналарнинг операторлари, тоғар, ишлов берувчи, назорат-ўлчов асбоблари ва автоматика соловчилари.

Сиз ўқиб касб ўрганишингиз мумкин. Атиги қисқа муддат ичида етук мутахассислик гувоҳномасини olasiz. Ўқиб 3 ойдан 6 ойгача. Ўқиб даврида Сизларга 300—350 сўм миқдорда иш ҳақи тўланади. Ўқигандан сўнг 1000 сўмдан 2000 сўмгача ойлик маош olasiz. Ишбай ҳақ тўланади.

Бизнинг жамоамиз оғир ва нотинч пайтларда сизларни ҳимоя қилади. Бирлашмадаги ошоналар, мева ва сабзавот, озиқ-овдат дўконлари, сауна-ҳаммомлари, пардоз-андоз хоналари, сараторхоналар билан жиҳозланган маиший комплекслар ишчилар хизматида.

Бирлашманинг ихтиёрида тиббиёт-санитария қисми, поликлиника, профилакторий, Тошкент денгизи бўйида оромгоҳ, нашшофлар оромгоҳи, «Тўқимачи» спорт комплекси, маданият саройи ва ёрдамчи хўжалиги бор.

Шунингдек, бирлашмада тақчил моллар савдоси ташкил этиб турилади. Унинг Тошкент вилояти Паркент ноҳиясида, Тошкент шаҳар Акмал Икромов ноҳиясида (Фарход кўчаси, 31а), «Свердлов уйлари» бекати, Собир Раҳимов ноҳиясида (Қора Қамчи даҳаси 1/4, Наби Қасанов кўчаси) филиаллари ҳам бор.

Сиз шаҳар ташқарисида яшасизми—унда асло ҳавотир олмаг. Ишчиларни ишга олиб келиш ва ишдан олиб бериш қўйини учун кўйидаги йўналишлардаги хизмат автобуси қатнайди:

Юқори Чирчиқ ноҳияси: ноҳия маркази Янгитўз, Кавардон, III Интернационал номи, К. Маркс номи, «Усмонбод», «Социализм», «Жамбул» жамоа хўжалиқлари ва «Соҳибдор» шўро хўжалиги.

Чирчиқ ноҳияси: Яллама кўрғони; Янгитўз ноҳияси: «Коммунизм» жамоа хўжалиги, Халқобод, Шўралисий кўрғонлари.

Кўраб ноҳияси: «Правда» жамоа хўжалиги, Дўрмон қишлоғи, Вайтқўрғон кўрғони.

Урта Чирчиқ ноҳияси: «Ким Пен Ха», «Охунбобоев» жамоа хўжалиқлари.

Бектемир ноҳияси: Винокор кўрғони; Сарноғон ноҳияси: Жамбул номи, Чичери номи жамоа хўжалиқлари орқали.

Агар Сиз ҳалол меҳнат қилиб катта маош олишга ҳоҳлаётган бўлсангиз, шунингдек, юқорида айтиб ўтилган кўла маиший имкониятларни қўлдан бой бермаслигини истасангиз, биз СИЗЛАРНИ Тошкент шаҳар, Қўшбеги кўчаси, 6-йўда жойлашган кадрлар бўлимида АЛБАТТА КУТАМИЗ.

МАНЗИЛИМИЗга кўйидаги транспортлар билан борилади: 32, 33, 34, 45, 69, 79, 182-автобуслар; 2, 6, 13, 16-троллейбуслар; 7, 9, 11, 24, 28-трамвайларнинг «Тўқимачилик комбинати» бекати. Маълумотлар олиш учун телефонлар: 53-97-00, 53-20-16, 53-18-73.

29 декабрь—Республика Президенти сайлови ва референдуми куни

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Олий Кенгашининг шу йилги VIII сессияси Республика Президенти эркин, умумхалқ сайловини ўтказиб сайлаш тўғрисидаги қарорни ўз мустақиллиги учун, уни мустақиллаш учун курашаётган республикамизнинг энг масъулиятли қарорларидан бири бўлиб демократия ва ошқоралик тобора камолотга кўтарилаётганлиги натижасидир. Шунингдек бунга давлат бошқаруви аҳамияти ошиб бораётганга яққол далил бўлиб оладиган воқеа деб ҳисоблайман.

Шубҳасиз, бугунги инқилозлик даврида Ўзбекистон Халқ демократик партияси раиси, Республика Президенти Исрол Каримов томонидан қабул қилинган фармонлар халқимиз олдида турган йиллаб ечимини топмаган бир қатор муаммоларни ҳал этишда катта роль ўйнамоқда. Бу фармонларнинг бош мақсади халқ манфаатида хизмат қилиш, тотувлик, тинчлик, ҳамкорликка етаклашдир. Ана шунинг учун ҳам бу сессияни республикадаги ёшлар, муслмонлар, христиан, зиддият ишчи ва деҳқон йўллаб-қувватламоқда. Назаримда сўнгги пайтдаги энг катта ютуқларимиздан бири ўзбек халқининг қадимий одамийлиги, оқилолиги, катталарга ҳурмат, болаларга ғамхўрлик ва бошқа қон-қонимизга сингиб кетган фазилатларининг тикланаётганлигидир.

Ўзбекистон Халқ демо-

кратик партиясининг асосий мақсади ҳам собиқ Марказнинг Ўзбекистонини ана шу унитар давлатнинг хом ашё манбаи деб ҳисоблаб келиб Республикага ва унинг аҳолисига катта зарар етказганлигини очиқ айтиш, маъмурий буйруқбозлик сиёсатига барҳам беришга қаратилгандир. Аммо яратилган тарих яхшими, ёмонми барибир тарихдир. Ана шундай вазиятда республиканинг фот-

Минг афсуски, сўнгги пайтда айрим сиёсий партиялар, ҳаракатларнинг вакиллари ана шу оддий ҳақиқатни тушуниб етмаптилар. Очидан-очиқ иғво ва бўҳтон йўлига ўтмоқдалар. Биз ҳамонки демократик жамият яратмоқчи эканмиз, бундай жамиятнинг фуқаролари ҳам ҳар қандай воқеага ўзининг ҳолис ва тўғри баҳосини бериб, ниятини билдириши керак. Шу нуқ-

мақсади ва самаралари, ғояларининг бирлиги таъкидлаб ўтилди. Аммо «Бирлик» ҳаракати вакиллари Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг келажагига қарата баҳо беришларини, очиги, сингдир олмадим. Улар ХДПни Афғонистон Демократик давлат партиясига таққосладилар. Наҳбўлло партияси деб баҳо бердилар. Юқорида айтганимдек, ҳар қандай вазиятда ҳам маса-

матли вакиллари ўзларининг ўйламадан айтган сўзлари билан Ўзбекистон Халқ демократик партиясига аъзо бўлган оддий деҳқон, ишчи, уруш ва меҳнат факриллари, оналар шаънига ҳам ҳурматсизлик билдирдилар. Шу партиянинг аъзоси ва бошқарув бўлимининг кичик бир раҳбари сифатида шунинг айтмоқчиманки, бизнинг Қалнин районда Президент сайловининг тўла демокра-

доирасида ташкил этсак, ўша бугун биз оруз қилаётган иқтисодий ва сиёсий ривожланган давлатлар йўлидан борган бўламиз. Ўзбекистон Халқ демократик партияси ўз сессияни гаразли сиёсий мақсадлар ва митингбозлик стихияси билан эмас, балки фуқароларнинг оқсоқиллиги ва миллатларининг тотувлиги, фуқароларимизни ижтимоий ҳимоя қилиш, ҳаётини яхшилаш, маданий ва маънавий меросимизга ҳурмат билан қараб ўн тўлалигича келажак авлодга қолдириш, қисқаси, ҳар бир фуқаронинг манфаатини ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоя қилишга қаратмоқдани, уни амалга ошириш асосий мақсадимиздир.

Айниқса, бозор иқтисодиёти шароитида ижтимоий кафолатлигининг асосий мезон қилиб олган бу партиянинг келажагини юқоридан ўйроқлар сингари баҳолаш адолатдан эмас. Биз ўз йилгилишимизда оддий халқ учун хизмат қилаётган Ўзбекистон Халқ демократик партияси раиси И. Каримов номзодини Республика Президентиликка энг муносиб номзод деб баҳоладик ва 29 декабрь куни барчани унга овоз беришга чақирдик. Ўйламанки, биз шундай йўлни тутсак, янгилишмаймиз.

Т. ФАЙЗИЕВ,
Ўзбекистон Халқ демократик партияси Қалнин район Кенгашининг иккинчи котиби.

НИЯТИМИЗ ХОЛИС БЎЛСИН

жиявий даврини, унинг бугунги кунини ҳақоратлашга йўл қўймай, балки унга ҳаққонанча ҳурмат билан муносабатда бўлишимиз керак деб ҳисоблайман.

Шунинг учун ҳам Ўзбекистон Халқ демократик партияси бошқа сиёсий партиялар, кучлар билан фақат ҳақиқат ва адолат тантанаси учун биргаликда курашишга тайёргилини билдирди. Бошқача қилиб айтганда ана шу сиёсий партияларнинг, кучларнинг мафкураларини жамиятимизга қарши йўналишга ҳар қандай йўл билан бўлмасин, Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг халққа душман сифатида тарғибот қилинишига қатъий қаршиман.

таи назардан олганда мен Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг аъзоси сифатида 1991 йил 9 декабрь кунин «Бирлик» ҳаракати вакиллари радио тўлиқинлари орқали жумхуриятимиз фуқаролари билан бўлган эркин мулоқотларини тинглаб юзга келган айрим мулоҳазаларимни ўртага ташламоқчиман.

Албатта, бевосита мулоқот жуда маъқул иш. Чунки бугунги кунда республикамиздаги иқтисодий ва ижтимоий дастурини рўйга чиқаришда ҳар қандай тақдир, мулоҳазалар жуда зарур. Бунда жумхурият тараққиёти учун Халқ демократик партияси ва «Бирлик» ҳаракати дастурлари бир-бирига яқинлиги, уларнинг аниқ-

лага тўғри баҳо бериш, нияти халис билдирмоқ керак. Келинг, ана шу қисқа давр ичида Республика Президенти ва Ўзбекистон Халқ демократик партияси Республика фуқароларига кўрсатилган ғамхўрлигининг бир қисмини олиб кўрайлик. Ёрсазларга ер бериш, шахсий уй-жой қуриш кенгайди, кам даромадли оилаларнинг нафақалари оширилди, аҳолининг темир йўллари кенгайиб, чорасиз кўчаларда эркинлик, ўзбек тилига давлат тили мақоми берилиши ва бу бордаги фармонларнинг бажарилиши учун курашаётган Президент ва партияни ана шундай баҳолаб инсофданми? Менимча, «Бирлик» ҳаракатининг ҳур-

тик асосида ўтиши учун барча ишлар қилинмоқда. Хатто биз Халқ демократик партияси аъзолари «Эрк» демократик партиясининг Президентликка номзод Муҳаммад Солиҳга ҳурмат билан қараймиз ва сайловчиларга унинг сайловолди ҳақарат дастурини ҳам тўлиқ етказмоқдамиз. Умуман, бу номзод ҳақида сайловчилардан тушган барча саволларга тўлиқ жавоб беришмоқдамиз. Бизнингча, шундай бўлиши ҳам керак. Афсуски, ана шу оддий сиёсий тенглик, ҳурмат баъзан унутилиб қўйилмоқда. Тўғри, ҳар бир партиянинг, ҳаракатнинг ўз йўли, йўналиши, дастури бўлиши табиий. Аммо ҳар қандай музокара, музоҳаба, мунозарани бир-бирига ҳурмат

ҲАММА НАРСА ТАХТ

Катта сиёсий воқеа — Президентликка сайлов ва референдум ўтказишга тайёргилини биз ноябрь ойининг ўрталарида бошлаб юборган эдик.

Район Кенгашининг 1991 йил 27 ноябрь қарори билан

бу ишни бошқарувчи, назорат қилувчи, амалий ёрдам берувчи 13 кишидан иборат район ишчи гуруҳи тузилиб, унинг таркибига сайлов ўтказиш борасида иш тажрибасига эга бўлган масъул ходимлар киритилганди.

Район ижроия қўмитасининг тегишли бўлим ва бошқармалари сайлов олдидан ва сайлов кунини олиб бориладиган ишлар тўғрисида тадбирчи чоралар белгилаб олдилар. Район бўйича ташкил қилинган 42 та сайлов

участкиси учун район Кенгаши томонидан тасвирлар ишлаб чиқиб, уларга тарқатилди. Ҳозирда ҳамма участкаларда участка рақами кўрсатилган ёзувлар олиб қўйилган, стол-стулар, мебоёллар билан жиҳозланган хоналарда қонунлар, сайлов участкаси иш режаси, навбатчилар рўйхати ва амалга ошириладиган ишлар ёзилган дафтарлар бор.

Умумий сайловчилар рўйхати олиниб (улар сони 68 минг 194 та) бу рўйхат участкаларга олиб қўйилган. Участкаларга бйриктирилган масъул ходимлар, ишчи гуруҳи аъзолари ва қишлоқ ва кўрғон ижроия қўмиталари иштирокида ўтказилган семинар йиғилишларнинг сиймаси катта бўлди. Ишончлики, қилинган ишлар районимизда Президент сайлови

ва референдуми ушшоқлик ва сиёсий фолликл билан ўтишга ёрдам беради.

Абдураҳим Абдураҳимов,
Халқ депутатлари Қалнин район Кенгаши раисининг муовини, Ўзбекистон Республикаси Президентини сайлаш ва референдуми ўтказиш район ишчи гуруҳининг раиси.

Мутахассислар ҳақида ҳикоялар

ҲАР ГАЛ Маҳмуджон Мўминов билан суҳбатлашиб қолганимда унинг отаси, ҳозир кўп йиллик меҳнат таштиси сураётган Мўмин ақалнинг хўшмуомаллиги, жамоат ишларидаги фаоллиги, шодлик қиларида ҳам, мусибатли оиларда ҳам маҳалладошлари билан ёлма-ёллиги кўз олдимда гавдаланаверади. Деярли ярим асрдан кўпроқ умрини Тошкент райони хўжалиқларида чорвачилик билан шуғулланиб ўтказган бу заҳматқаш ота хонадонидан бир-биридан ақил, одобли фарзандлар камолга етдилар. Уларнинг касблари ҳар хил: ўқитувчи, суҳандон, ҳамшира, муҳандис...

Ишчан, қобил, бир-биридан ҳаياتий ўй-қизлари билан Ҳикоят аянинг факрланганини айтмайсизми! — Мақсадим, болаларимни элга нафи тегадиган, меҳнатқаш, ҳалол ва иноқ қилиб улғайтириш эди, — дейди она. — Худого шукур, ниятимга етдим, ҳаммасидан ҳам хурсандман.

Бизнинг бугунги ҳикоямиз ана шу оиладаги фарзандлардан бири — Маҳмуджон ҳақида. У ўтириб эҳқили бўлиб ўсди. Шунинг учун 1950 йилнинг 1 сентябрийда беш ёшли дўмбончина болани Тошкентдаги 27-урта (ҳозирги 274) мактаб директори ҳам, бошланғич синф муаллими ҳам синаб кўриб, олдинги партиалардан бирига ўтказиб қўйишди. Улар янгилинишмаган экан. Ўқув жараёнида у теъда кўзга ташланди. Синфдаги «энг кичикчирок» мактабни битириб кетгунга қадар аъло баҳоларда ўқишдан ташқари, бора-бора жамоат ишларидаги фаоллиги билан ҳам ўқитувчилар эътиборини қозонди. Юқори синфларда спортга ихлос қўйиб, бокс билан пичил шуғулланди. Автомобиль

тўғарагида қатнашишга ҳам вақт топди...

Унинг сиёсий олтин медал билан тугатган, бокс бўйича спорт мастери бўлган йигитча олтиоғда ўқишнинг давом эттирди. Йиллар ўтди талабаларнинг олтин даври ҳам ортда қолди. Энди инженер-механик мутахассислигини эгаллаган М. Мўминов ҳақиқий жўшқин ҳаёт кутарди. У ўз фаолиятини, Тошкент 3-автобус паркида механикликдан бошлади. Маҳмуджон учун дастлаб иш силлиқина боравермади. Шунда у ўқиб бошқа, иш бошқа эканлигини ҳис этди.

— Ўғлим, — деди бир кун Маҳмуджоннинг ишдан нохушроқ қайтганини кўрган Мўмин ака, — икки-уч кундан бери кузатиб юрибман, хизматингдан қўнглинг тўлмаётганга ўхшайди. Бир нарсани айтиб қўймоқчиман. Инсонга чўқур билимининг ўзига нафос қилмайди. Одамлар билан ишлашдан оғир йўл. Лекин сабр-тоқат керак, ҳар бир инсоннинг кўнглига йўл топишнинг зарур бўлади. Қўйинчиликдан кўрмаса кишигина камолга етди. Ойлада сенга ишончимиз натта. Хали ҳамма қувончларинг олдинда.

— Раҳмат, дада, — миннатдорчилик билдирди Маҳмуджон.

Болалигиданоқ ота-она насихатини дилига жо қилиб келаётган ўғилга бу сўзлар руҳ бағишлади. Чидам билан ишни давом эттирди. Теъорада ўз ихтисослигини пухта билган, хўшмуомала, тадбиркор мутахассис Маҳмуджон катта жамоада чиниқиб, ҳурмат қозона борди. Сергараф, ташаббускор йигитнинг хизматлари қадр топа бошлади. Уни шаҳардаги «Ташқурилиштранс» трестига қарашли 1-автокорхонанинг ишлаб чиқариши бўлими бошлиғи қилиб тайинлаш-

ди. Сўнг у корхона бош муҳандиси сифатида бир неча йил фаолият кўрсатди. Ўн икки йилдан буён эса М. Мўминов шу автокорхонага директорлик қилиб келмоқда.

Инсон қайси лавозимда ишласин, одамларга меҳрибон, ўзига ва бошқаларга талабчан бўлса, меҳнатни унумли бўлиб, эътибор топарар экан. Корхона ҳайдовчилари билан бўлган суҳбатда бунга ишонч ҳосил қилдим.

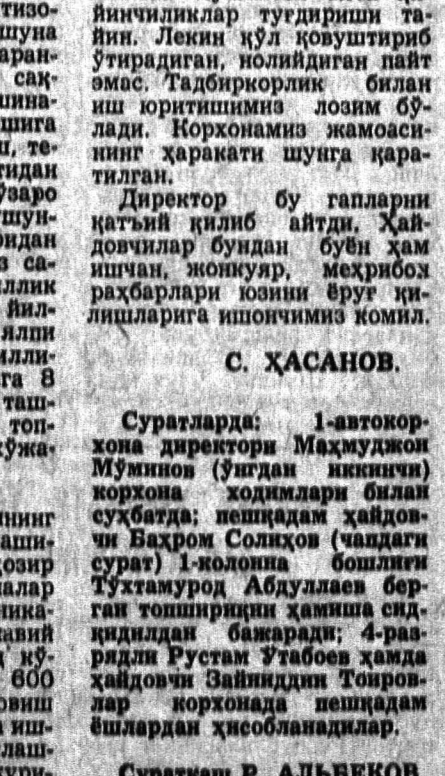
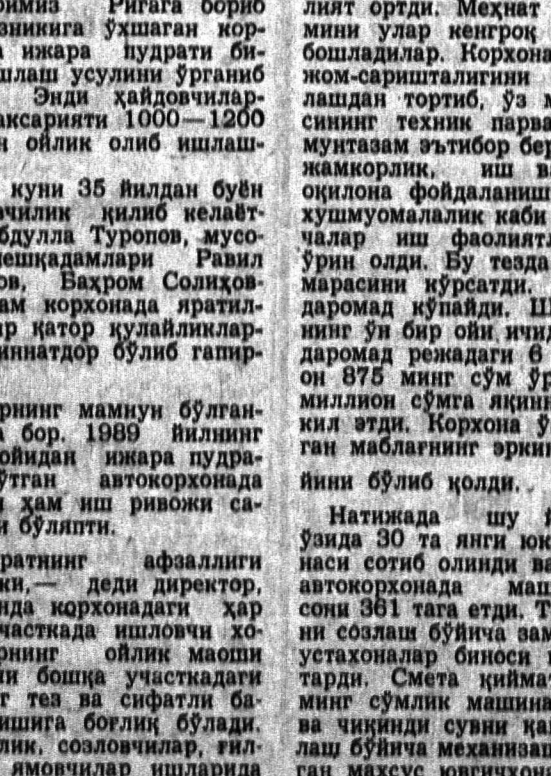
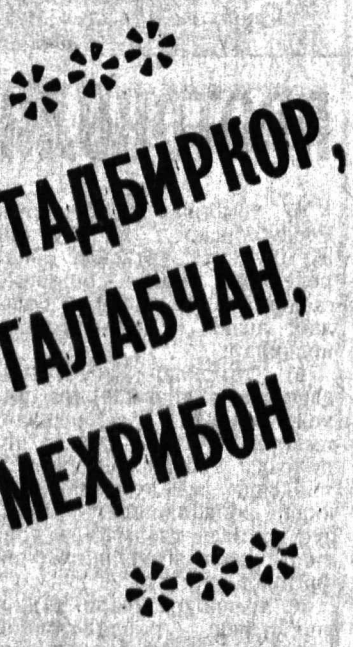
— Ўттиз олти йилдан бери

ди-ю, корхонамизнинг қиёфаси тамомилан ўзгарди. Одамларнинг меҳнатга рағбати кучайди. Бошқиб ишчилари тўғрисида ўйладимки, демак, иш олдинга босаверди, дегувари.

Султон ака бизга Бўстонликда ҳайдовчилар учун дам олиш оромгоҳи ташкил этилганлиги, унда ёзда ишчилар оилалари билан ҳордиқ чиқарганилини ҳақорат қилди, кўлаб хизматчилар Бўхоро, Самарқанд, Туркистон шаҳарларида саёҳатда бўлганликлари ҳақида завқланди

сағина пайсалга солиш сезилса, бу ҳайдовчининг ойлигига салбий таъсир кўрсатади. Айни пайтда ҳайдовчилар бундай сустқашлик учун ишчи вақтида бажармаганлардан жарима ундиришга ҳақлиқларидир. Янгича иш услуби бизга яна бир қўлайлик яратди. Ҳеч кимга сир эмас, илгари ҳайдовчи машинасини созлатиш учун ремонтчига ҳиммат кўрсатиш лозим бўларди. Энди эса бажарилган ишга қараб ҳайдовчи чек ёзиб беради, ана шу чек асосида ремонтчи-

лиши бошлаб юборилди. Молиявий мустақиллашиб бораётган автокорхонага Чилонор район ижроия қўмити ҳам алоҳида эътибор бермоқда. Шу йилнинг ўзида корхона ишчиларига 14 та турар жой ажратилди. Буларнинг ҳаммаси директорнинг ғамхўрлиги тисмосидир. Маҳмуджон биргина корхонадагина эмас, ўзи истикомат қилаётган Тошкент районидаги Ленин участкаси маҳалласида ҳам ҳурматга лойиқ, Умр йўлдоши Гули билан бирга тўрт фарзанд-

МУХТАРАМ МУШТАРИЙЛАР! Маълумки, шоир ва ёзувчи Турсун Муҳаммад рўзномасиз саҳифаларида ўзининг лирик-фалсафий шеърлари, публицистик мақолалари билан фол қатнашиб келмоқда. Муаллифнинг улғур мутафаккир шоир ва давлат арбоби Алишер Навоий ҳаётига бағишланган «Хирот оқшомиди» (25 сентябрь), «Ким у йиғлаётган?» (12 ноябрь) номли тарихий ҳикоялари кўп сонли ўқувчиларимизда катта қизиқиш уйғотди.

Эътиборингизга тақдим этилаётган маъмур ҳикоя ҳам ана шу мавзуда бўлиб, мантиқан олганда у аввалгиларини тўлдирди, тасаввуримизда улғур бобаклонимизнинг қадридон сиймосини намойиш этади. Ўйлашимизки, бу ҳикоя ҳам сизларга манзур бўлади.

СУЛТОН Хусайн гулдор хонтахтага энгашганча хаёл-ғарқ бўлиб ўтирибди. Узоқдан разм солган одамнинг кўзига гўё «бемор шер»нинг қиёфасини эсла-

тар, бу «бемор шер» эса ўхтин-ўхтин чуқур нафас олиб, томоғини залворли қириб қўя экан, ўзига ўзи шивирлаб, нималарнидир эса бошлади:

Вошда тож, минг турфа бож, вох, хунхор экан,
Ахли жоҳ эрса афў йўл, ким дахрий, ким диндор экан.
Даврон ичра эл учун минг ўтга қирдин, ҳақ дебон,
Тангрики, гар қўлласа, бахт тулпорин шунҳор экан.
Дайр аро ким шодким, тулпор зарин олғувчидир,
Беҳаловат эрса-да, соҳиб замон дехдон экан.
Аъло эркан бир хунар бошин тутиб ким эрса пок,
Заргару хоҳи кулол ўз умрига метъор экан.
Эй, Хусайн, ушбу кун тахт бошига ўрлар туман,
Чекма ғам, қочғоч туман, офтоб чунон нуркор экан.

Хусайн Мирзо битника нукта қўйиб, бағоларини қайта бошдан қўздан кечирар экан, эшикбегни қиради. Жаноби Султон ҳазратлари, дарвеш Ваҳмбек Айғоний ҳузурингизга ташри сурайду.

Хусайн Мирзонинг юзи бироз тундлашиб, битник қоросни хонтахта устига қўйди-да, тахт кўрсига ўтирар экан, эшикбегга юзланди:

— Айтингиз, кирсун.

Эшикбегни Хусайн Мирзога таъзим бажо этиб, орқаси билан юриб чиқиб кетди.

Эшик қайта очилиб, ранг қизғин, қўйқўз, ўзи кичик жуссали бўлса ҳам ҳаракатдан қўзғилиб турган, сочи ўсиқ, бошига тулки-теппа, эғнига чакмон кийиб, белига уч белбоғ ўраб олган кимса юзриб келиб, Хусайннинг оёғи остига тиз қўйди-да, уни найза бўлиб турган эғинини ўйиб қўйиб, қалдини ростлади.

— Шохим, зарур янглик бор.

— Сўйла.

— Бир қошиқ қонимдан кечсангиз айтурмен.

— Ҳа... чаён, ўзингиз фитнакорлигини билурсен, кечдики.

— Бомдод намозидан сўнг Мажилиддин жаноблари кўйилгон гуристон дарбозаси остида оллоҳга муножот этиб туриб кузатувда эрдим. Дафн кунидин уч кун ўтибқо гуристон қоршига икки кўк от қўйилгон, усти мато бирла ёпилган салобатлугу Хўқанд арава келиб тўхтади. Аравани ўн нафар олтуз жангари йигит қўриқлаб келибдур. Арава ичиндан гўлт парши-талиқ хушхиярат ўрта ёш-ли аёл етагидики ёш оғизга бирлан тушиб, ғарибларга хайр-эхсон улошқоч, аллақайси хилхона томон йўл олдилар. Андек дақиқа ўтқоч, таажжублар бўлсин-ким, кеча ҳузурингизда бўлгон Амир Алишер жаноблари ҳам тўрт олтуз ўртасида бешиқчи олтуз бўлиб дарвоза қошида олдан тушди-да, асосларини ушлагонларча ичкарига кириб кетдилар. Аста орқаларидан эргашиб, бундоғ қарасам, анави аёл бирла Мажилиддин устида тиливат айлашқоқда экан. Шунда ўзимга-ўзим дедим: «Тўхта, Ваҳмбек! Кутиммагон бу учрашувларда кўш тиливат ичидида бир фитна бора-да, ўшайду!»

Сўнгра кўзларим давом эттирдим. Не кўз бирла қўйдики, Алишербек жаноблари ҳалқни аёл бирла чиқдилар. Олтузларнинг барча бири бўлиб Мажилиддин жанобларини қўқоқларда кўз солишди. Бу кўш тиливатнинг ичидида бир фитна бора-да, ўшайду!

Хусайн бироз сўчутга қўшқоч, рупарасида анқов-

лашиб турган Ваҳмбекка нигоҳ ташлаб, савол беради:

— Янглишмадингизми?

— Ҳе, йў, шохим, неча йиллардан буюн янглишмагон бу кўз анди сўқир тортимагон кўринадур.

Хусайн қўйилган олтин тангалар солинган кичик халтачани олиб Ваҳмбекка яриғди. Эгичилик билан йил олган Ваҳмбек халта-ни ушлаган икки қўлини кўксига қўйиб, таъзимга бош эғди.

— Ваҳмбек.

— Лаббай, шохим.

— Алишербек ўз отига миниб кетдиму ёним Хўқанд аравадаму?

— Ўз отларига миниб, шохим...

— Ҳум...

— Қўлогим сизда, шохим.

— Қорнинг қалай?

— Андек пучакдур, шохим.

Хусайн қарс урган эди, парвоначи кирди.

— Мана бу айғонки емақ-хонага элтиб, ўзингиз теда орта қайтингиз.

— Бош устига, шохим.

— Ваҳмбек, сен нафсинг-ни ором топтиргоч, фармонни қутиб тур.

Ваҳмбек «хўп» деган матнони билдириш учун қўлини кўксига қўйиб таъзим этгач, парвоначи билан чиқиб кетди.

Хусайн Мирзо аста ўр-нидан туриб, нақшикор дарча қошида Хиротнинг поёсиз гузал манзараларига термулар экан, хаёлга чўшиб, ўз-ўзига шивирлай бошлади: Ажаб, уш аёл ким бўлди эркан? Э... аёл ким бўлди эркан? Э... аёл ким бўлди эркан? Э...

Хўқанд вилоятиндаги қўшнинг бошиқчи, қўшбег Қожа Ҳафизнинг туғниқ фарзанди. Ваҳмбекка таъмаҳрам бўлиб кетгон Мажилиддиннинг кейна синглиси бўлса, ажаб эрмас.

Таажжуб... Кам деганда бир ярим ойлик йўлни уч кун ичидида қандай босиб келди? Эшиттишимча, Ваҳмбекнинг волидаи муҳтарамаси — раҳматлугу Ёдгорбекнинг амаи ойиси деб хабар топгон эрдим. Зеро, бу хабар рост эрса, Мажилиддин Ёдгорбекка кўп қайишқоню, (бир-бирита уруғ соҳиб, томир отгонлариди оллоҳдин Уза бада-си бохабар эрмасдур. Аммо мағлублар жамоасига Алишербекнинг не дахли бор?

Ё, парвардигор, балки муҳлиқ ахли Алишербек билан салтанат ўртасига ниқон уруғини соҳиб улгур-дуким? Йўқ, бўлиши мумкин эрмас. Алишербекнинг мийони бут, дини саломат эрканлигига шубҳам йўқ. Яна ким билсун, қолғони оллоҳга аён. Не бўл-ғонда ҳам ахшиқиб бирла тадбир айлалмак донишлар ишладур.

Шу пайт эшикбегни кириб, парвоначи келганлигини айтади.

— Айтингиз, кирсун. — Парвоначи кириши билан Хусайн уни олдиға чорлаб, ёнидаги сулчачага ўтиришга ишора этди.

— Тингла, Иброҳимбек! Уч-тўрт жўйла сипо кек-Неъматингиз тудингиз-ку тангрим, олсанг жаҳондин не самар?

Неъматингиз чарх тубинда бемори жондин не самар? Зеро, элатдин воз кетиб хилватни хобгоҳ айласам, Чинмагон жон ичра хуфтон рақе этса шондин не самар? От сўриб, фил ўйнатургон неча шохим шод этдингиз, Ҳақни сўйгон жонин олсанг, донсиз сомондин не самар? Юрт рийшаси илгидадур, кўксинга жон ахли мўмин, Ҳазрат Амир Алишерсиз ганжик имкондин не самар? Сийласанг гар Хусайннинг сўнчисин хор этма фалак, Хорлугу этсанг Султон олтин олий нишондин не самар?

— Ваҳмбек.

— Лаббай, шохим.

— Алишербек ўз отига миниб кетдиму ёним Хўқанд аравадаму?

— Ўз отларига миниб, шохим...

— Ҳум...

— Қўлогим сизда, шохим.

— Қорнинг қалай?

— Андек пучакдур, шохим.

Хусайн қарс урган эди, парвоначи кирди.

— Мана бу айғонки емақ-хонага элтиб, ўзингиз теда орта қайтингиз.

— Бош устига, шохим.

— Ваҳмбек, сен нафсинг-ни ором топтиргоч, фармонни қутиб тур.

Ваҳмбек «хўп» деган матнони билдириш учун қўлини кўксига қўйиб таъзим этгач, парвоначи билан чиқиб кетди.

Хусайн Мирзо аста ўр-нидан туриб, нақшикор дарча қошида Хиротнинг поёсиз гузал манзараларига термулар экан, хаёлга чўшиб, ўз-ўзига шивирлай бошлади: Ажаб, уш аёл ким бўлди эркан? Э... аёл ким бўлди эркан? Э... аёл ким бўлди эркан? Э...

Хўқанд вилоятиндаги қўшнинг бошиқчи, қўшбег Қожа Ҳафизнинг туғниқ фарзанди. Ваҳмбекка таъмаҳрам бўлиб кетгон Мажилиддиннинг кейна синглиси бўлса, ажаб эрмас.

Таажжуб... Кам деганда бир ярим ойлик йўлни уч кун ичидида қандай босиб келди? Эшиттишимча, Ваҳмбекнинг волидаи муҳтарамаси — раҳматлугу Ёдгорбекнинг амаи ойиси деб хабар топгон эрдим. Зеро, бу хабар рост эрса, Мажилиддин Ёдгорбекка кўп қайишқоню, (бир-бирита уруғ соҳиб, томир отгонлариди оллоҳдин Уза бада-си бохабар эрмасдур. Аммо мағлублар жамоасига Алишербекнинг не дахли бор?

Ё, парвардигор, балки муҳлиқ ахли Алишербек билан салтанат ўртасига ниқон уруғини соҳиб улгур-дуким? Йўқ, бўлиши мумкин эрмас. Алишербекнинг мийони бут, дини саломат эрканлигига шубҳам йўқ. Яна ким билсун, қолғони оллоҳга аён. Не бўл-ғонда ҳам ахшиқиб бирла тадбир айлалмак донишлар ишладур.

Шу пайт эшикбегни кириб, парвоначи келганлигини айтади.

— Айтингиз, кирсун. — Парвоначи кириши билан Хусайн уни олдиға чорлаб, ёнидаги сулчачага ўтиришга ишора этди.

— Тингла, Иброҳимбек! Уч-тўрт жўйла сипо кек-Неъматингиз тудингиз-ку тангрим, олсанг жаҳондин не самар?

Неъматингиз чарх тубинда бемори жондин не самар? Зеро, элатдин воз кетиб хилватни хобгоҳ айласам, Чинмагон жон ичра хуфтон рақе этса шондин не самар? От сўриб, фил ўйнатургон неча шохим шод этдингиз, Ҳақни сўйгон жонин олсанг, донсиз сомондин не самар? Юрт рийшаси илгидадур, кўксинга жон ахли мўмин, Ҳазрат Амир Алишерсиз ганжик имкондин не самар? Сийласанг гар Хусайннинг сўнчисин хор этма фалак, Хорлугу этсанг Султон олтин олий нишондин не самар?

— Ваҳмбек.

— Лаббай, шохим.

— Алишербек ўз отига миниб кетдиму ёним Хўқанд аравадаму?

— Ўз отларига миниб, шохим...

— Ҳум...

— Қўлогим сизда, шохим.

— Қорнинг қалай?

— Андек пучакдур, шохим.

Хусайн қарс урган эди, парвоначи кирди.

— Мана бу айғонки емақ-хонага элтиб, ўзингиз теда орта қайтингиз.

— Бош устига, шохим.

— Ваҳмбек, сен нафсинг-ни ором топтиргоч, фармонни қутиб тур.

Ваҳмбек «хўп» деган матнони билдириш учун қўлини кўксига қўйиб таъзим этгач, парвоначи билан чиқиб кетди.

Хусайн Мирзо аста ўр-нидан туриб, нақшикор дарча қошида Хиротнинг поёсиз гузал манзараларига термулар экан, хаёлга чўшиб, ўз-ўзига шивирлай бошлади: Ажаб, уш аёл ким бўлди эркан? Э... аёл ким бўлди эркан? Э... аёл ким бўлди эркан? Э...

Хўқанд вилоятиндаги қўшнинг бошиқчи, қўшбег Қожа Ҳафизнинг туғниқ фарзанди. Ваҳмбекка таъмаҳрам бўлиб кетгон Мажилиддиннинг кейна синглиси бўлса, ажаб эрмас.

Таажжуб... Кам деганда бир ярим ойлик йўлни уч кун ичидида қандай босиб келди? Эшиттишимча, Ваҳмбекнинг волидаи муҳтарамаси — раҳматлугу Ёдгорбекнинг амаи ойиси деб хабар топгон эрдим. Зеро, бу хабар рост эрса, Мажилиддин Ёдгорбекка кўп қайишқоню, (бир-бирита уруғ соҳиб, томир отгонлариди оллоҳдин Уза бада-си бохабар эрмасдур. Аммо мағлублар жамоасига Алишербекнинг не дахли бор?

Ё, парвардигор, балки муҳлиқ ахли Алишербек билан салтанат ўртасига ниқон уруғини соҳиб улгур-дуким? Йўқ, бўлиши мумкин эрмас. Алишербекнинг мийони бут, дини саломат эрканлигига шубҳам йўқ. Яна ким билсун, қолғони оллоҳга аён. Не бўл-ғонда ҳам ахшиқиб бирла тадбир айлалмак донишлар ишладур.

Шу пайт эшикбегни кириб, парвоначи келганлигини айтади.

— Айтингиз, кирсун. — Парвоначи кириши билан Хусайн уни олдиға чорлаб, ёнидаги сулчачага ўтиришга ишора этди.

— Тингла, Иброҳимбек! Уч-тўрт жўйла сипо кек-Неъматингиз тудингиз-ку тангрим, олсанг жаҳондин не самар?

Неъматингиз чарх тубинда бемори жондин не самар? Зеро, элатдин воз кетиб хилватни хобгоҳ айласам, Чинмагон жон ичра хуфтон рақе этса шондин не самар? От сўриб, фил ўйнатургон неча шохим шод этдингиз, Ҳақни сўйгон жонин олсанг, донсиз сомондин не самар? Юрт рийшаси илгидадур, кўксинга жон ахли мўмин, Ҳазрат Амир Алишерсиз ганжик имкондин не самар? Сийласанг гар Хусайннинг сўнчисин хор этма фалак, Хорлугу этсанг Султон олтин олий нишондин не самар?

— Ваҳмбек.

— Лаббай, шохим.

— Алишербек ўз отига миниб кетдиму ёним Хўқанд аравадаму?

— Ўз отларига миниб, шохим...

— Ҳум...

— Қўлогим сизда, шохим.

— Қорнинг қалай?

— Андек пучакдур, шохим.

Хусайн қарс урган эди, парвоначи кирди.

— Мана бу айғонки емақ-хонага элтиб, ўзингиз теда орта қайтингиз.

— Бош устига, шохим.

— Ваҳмбек, сен нафсинг-ни ором топтиргоч, фармонни қутиб тур.

Ваҳмбек «хўп» деган матнони билдириш учун қўлини кўксига қўйиб таъзим этгач, парвоначи билан чиқиб кетди.

Хусайн Мирзо аста ўр-нидан туриб, нақшикор дарча қошида Хиротнинг поёсиз гузал манзараларига термулар экан, хаёлга чўшиб, ўз-ўзига шивирлай бошлади: Ажаб, уш аёл ким бўлди эркан? Э... аёл ким бўлди эркан? Э... аёл ким бўлди эркан? Э...

Хўқанд вилоятиндаги қўшнинг бошиқчи, қўшбег Қожа Ҳафизнинг туғниқ фарзанди. Ваҳмбекка таъмаҳрам бўлиб кетгон Мажилиддиннинг кейна синглиси бўлса, ажаб эрмас.

Таажжуб... Кам деганда бир ярим ойлик йўлни уч кун ичидида қандай босиб келди? Эшиттишимча, Ваҳмбекнинг волидаи муҳтарамаси — раҳматлугу Ёдгорбекнинг амаи ойиси деб хабар топгон эрдим. Зеро, бу хабар рост эрса, Мажилиддин Ёдгорбекка кўп қайишқоню, (бир-бирита уруғ соҳиб, томир отгонлариди оллоҳдин Уза бада-си бохабар эрмасдур. Аммо мағлублар жамоасига Алишербекнинг не дахли бор?

Ё, парвардигор, балки муҳлиқ ахли Алишербек билан салтанат ўртасига ниқон уруғини соҳиб улгур-дуким? Йўқ, бўлиши мумкин эрмас. Алишербекнинг мийони бут, дини саломат эрканлигига шубҳам йўқ. Яна ким билсун, қолғони оллоҳга аён. Не бўл-ғонда ҳам ахшиқиб бирла тадбир айлалмак донишлар ишладур.

Шу пайт эшикбегни кириб, парвоначи келганлигини айтади.

— Айтингиз, кирсун. — Парвоначи кириши билан Хусайн уни олдиға чорлаб, ёнидаги сулчачага ўтиришга ишора этди.

— Тингла, Иброҳимбек! Уч-тўрт жўйла сипо кек-Неъматингиз тудингиз-ку тангрим, олсанг жаҳондин не самар?

Неъматингиз чарх тубинда бемори жондин не самар? Зеро, элатдин воз кетиб хилватни хобгоҳ айласам, Чинмагон жон ичра хуфтон рақе этса шондин не самар? От сўриб, фил ўйнатургон неча шохим шод этдингиз, Ҳақни сўйгон жонин олсанг, донсиз сомондин не самар? Юрт рийшаси илгидадур, кўксинга жон ахли мўмин, Ҳазрат Амир Алишерсиз ганжик имкондин не самар? Сийласанг гар Хусайннинг сўнчисин хор этма фалак, Хорлугу этсанг Султон олтин олий нишондин не самар?

— Ваҳмбек.

— Лаббай, шохим.

— Алишербек ўз отига миниб кетдиму ёним Хўқанд аравадаму?

— Ўз отларига миниб, шохим...

— Ҳум...

— Қўлогим сизда, шохим.

— Қорнинг қалай?

— Андек пучакдур, шохим.

Хусайн қарс урган эди, парвоначи кирди.

— Мана бу айғонки емақ-хонага элтиб, ўзингиз теда орта қайтингиз.

— Бош устига, шохим.

— Ваҳмбек, сен нафсинг-ни ором топтиргоч, фармонни қутиб тур.

Ваҳмбек «хўп» деган матнони билдириш учун қўлини кўксига қўйиб таъзим этгач, парвоначи билан чиқиб кетди.

Хусайн Мирзо аста ўр-нидан туриб, нақшикор дарча қошида Хиротнинг поёсиз гузал манзараларига термулар экан, хаёлга чўшиб, ўз-ўзига шивирлай бошлади: Ажаб, уш аёл ким бўлди эркан? Э... аёл ким бўлди эркан? Э... аёл ким бўлди эркан? Э...

Хўқанд вилоятиндаги қўшнинг бошиқчи, қўшбег Қожа Ҳафизнинг туғниқ фарзанди. Ваҳмбекка таъмаҳрам бўлиб кетгон Мажилиддиннинг кейна синглиси бўлса, ажаб эрмас.

Таажжуб... Кам деганда бир ярим ойлик йўлни уч кун ичидида қандай босиб келди? Эшиттишимча, Ваҳмбекнинг волидаи муҳтарамаси — раҳматлугу Ёдгорбекнинг амаи ойиси деб хабар топгон эрдим. Зеро, бу хабар рост эрса, Мажилиддин Ёдгорбекка кўп қайишқоню, (бир-бирита уруғ соҳиб, томир отгонлариди оллоҳдин Уза бада-си бохабар эрмасдур. Аммо мағлублар жамоасига Алишербекнинг не дахли бор?

Ё, парвардигор, балки муҳлиқ ахли Алишербек билан салтанат ўртасига ниқон уруғини соҳиб улгур-дуким? Йўқ, бўлиши мумкин эрмас. Алишербекнинг мийони бут, дини саломат эрканлигига шубҳам йўқ. Яна ким билсун, қолғони оллоҳга аён. Не бўл-ғонда ҳам ахшиқиб бирла тадбир айлалмак донишлар ишладур.

Шу пайт эшикбегни кириб, парвоначи келганлигини айтади.

— Айтингиз, кирсун. — Парвоначи кириши билан Хусайн уни олдиға чорлаб, ёнидаги сулчачага ўтиришга ишора этди.

— Тингла, Иброҳимбек! Уч-тўрт жўйла сипо кек-Неъматингиз тудингиз-ку тангрим, олсанг жаҳондин не самар?

Неъматингиз чарх тубинда бемори жондин не самар? Зеро, элатдин воз кетиб хилватни хобгоҳ айласам, Чинмагон жон ичра хуфтон рақе этса шондин не самар? От сўриб, фил ўйнатургон неча шохим шод этдингиз, Ҳақни сўйгон жонин олсанг, донсиз сомондин не самар? Юрт рийшаси илгидадур, кўксинга жон ахли мўмин, Ҳазрат Амир Алишерсиз ганжик имкондин не самар? Сийласанг гар Хусайннинг сўнчисин хор этма фалак, Хорлугу этсанг Султон олтин олий нишондин не самар?

— Ваҳмбек.

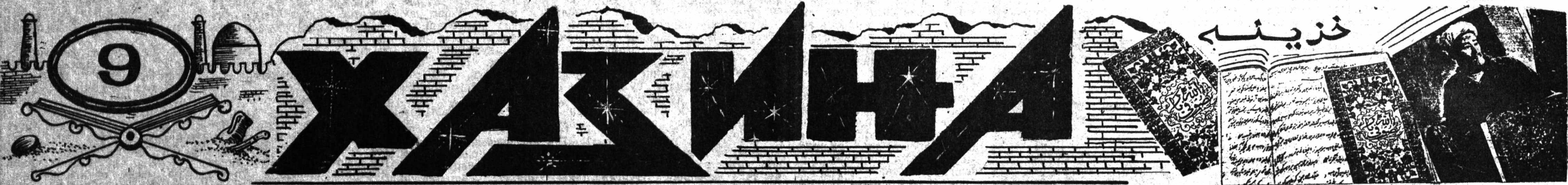
— Лаббай, шохим.

— Алишербек ўз отига миниб кетдиму ёним Хўқанд аравадаму?

— Ўз отларига миниб, шохим...

— Ҳум...

— Қўлогим сизда, шохим.

«Тошкент ҳақиқати» рўзномаси ҳамда Ўзбекистон тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамияти
Тошкент вилоят кенгашининг ойлик намури

ЯҚИНДА тожик биродарларимиз «Васиятнома» Муҳаммад Пайғамбар Меъёр ал-ахлоқ номи рисолати чоп этилди. (Хушханд шаҳри, 1991 йил. Вилоят масжидлари бош хатиб мухтарам Муслихиддин Мукаррамзода таҳрири остида. Матнларини Муҳиддин Хомидзода тайёрлаган. Тартибловчи ва сўзбоши муаллифи Аҳмаджон Раҳматов).

Маъмур рисола ҳақидаги сўзбошида шундай изоҳ берилди: (таржима бизники — Д.С.):

«...Алоҳида таъкидлаш керакки, «Васиятнома...» жуда кўп ўқилган «Нодир ул-меърож» китобининг бир боби дур. Бу оламшумул китобни (яъни, «Нодир ул-меърож»ни — Д.С.) улуғ донишмандлар ва ғалибқул сўзбошилар ўттиз йил давомида жамлаганлар ва Исроил суннат (қонда, одат)ларини унинг шаклланиш тарихининг билимдонлари — Шайх Олим Акбаровий, Мавлоно Муъиниддин, Мавлоно Абдулҳамид ибн Юнайдунло Шероъий ва Хожа Аҳмад Бағдий Муҳаммад Мустафойнинг рисолатнаом меъросини мунтазам тартибга солганлар...

«Нодир ул-меърож» воқеан 52 бобдан иборатдир ва ҳар боби бир нечтадан фасла бўлиган... «Васиятнома...» эса китобнинг 52-бобидан келган...

Шунингдек маъмур рисоладан жой олган «Меъёр ал-ахлоқ» ҳикматлари Фаҳриддин Розийнинг «Жомеъ ул-

улум», Мулло Муин Хиравийнинг «Тафсири тиллакор», Мавлоно Жалолиддин Балхийнинг «Сайри Шариф» ва «Девони Шамс ул-хақойиқ» асарларидан тайлаб олинганлиги ҳам рисола сўзбошида қайд этилган.

Кўйида «Муҳаммад пайғамбар васиятномаси»дан айримларини тожик (форс) тилидан ўзбек тилига ўтириб, чоп этмоқдамиз.

бевақт (хушга келса) ўқийди.

— Е. АЛИ, негўкор (яхши ишлар билан шуғулланувчи)да уч аломат (белги) бор: Худо тоалого нободат қилишчи унутлади. Худо тоалогнинг бандаларига қўлқилин қилади, яхшилик қилган кишига ҳам ёмонлик қайтаради.

— Е. АЛИ, беш нарсани қилиш хароб қилади: кўп ёмон, кўп ухлатмо, кўп қўлмо, дунё (бойлик) тамана юрмоқ ва ҳаром ёмон ишларни қўлқилин қилади (яъни, жимсиз қилади).

— Е. АЛИ, беш нарсани фаромушлик қилмасан: сўзқон теккан таомини ёмон, сўзга пешоб қилмоқ (сўзқон), қабил (тоғона) пешоб қилиш, қўл устасга пешоб қилиш, бегона аёл билан ишратда бўлмоқ.

— Е. АЛИ, эсингда бўсин, ойнинг учинчи, бешинчи, унчинчи, йигирма биринчи ва йигирма тўртинчи кундан эҳтиёт бўл, ки бу кунлар хосиятсиз кунлардир...

— Е. АЛИ, иморат қилмоқчи бўлсанг, ёдингга бўсинки, яхшироқ кўни буюқ қил (яъни бошқа), туники Худо (ҳам) осмону ерни яхшироқ кўни яратган (яратини бошлаган)дир.

— Е. АЛИ, сафарга чиқмоқчи бўлсанг, дунёда кўни чин, қўни наймаларлар дунёда кўни сафар қилганлар.

— Е. АЛИ, балғини, пайшайба кўни Иброҳим алайҳис-салоом Намруд олди борди ва мақсуд ушайди (мақсудига етди).

— Е. АЛИ, одина (жуна) кўни таъзим (турмушга яхши, уйланиш) нияҳ қилсанг, кўни кўни нияҳ қил(ин)ганлар.

Тошкент тилидан Дилмурод САИДОВ таржималари.

МУҲАММАД ПАЙҒАМБАР ВАСИЯТНОМАСИ ДАН

БИСМИЛЛОХИР РАҚМОНИ РАҚИМ

ҲАЗРАТ АЛИ (ибн Абу Толиб) нармамалар вақтида айтдики, бир кун ҳазрат рисолатнаом Муҳаммад Мустафо саллаллоҳу алайҳи ва саллам мени ўз кузурларига тақдирлар.

Ҳазратнинг хизматларига етиб борганимдан сўнг, мени... бурдидир: «...Е. АЛИ, бугун сенга васият қиламан, сен унга амал қил, дунёда яшашинг гузал бўлсин. Ўз санг, шайх бўлсин. Аввал ба охир қил шу васиятномада айтб ўйлашадир.

Энди, эй мусулмонлар, бу васиятномадан ҳар кун ўқинглар ва унга амал қилганлар ва баъзиринглар, токи (бу) дунё ва охиратда балодан салқинлар ва оқил бўлинг.

ВУЮРДИЛАР:

— Е. АЛИ, мунинда уч аломат (хислат) бор: биринчиси шук, номозни вақтида ўтайди, иккинчиси рамазон ойида рўзадор бўлади, учинчиси молнинг закотиюни беради.

— Е. АЛИ, мунофиқда уч

МАЪНАВИЯТНИНГ ЯНА БИР БУЛОҒИ

аломат (белги) бор: биринчиси сўзлаганда ёлгон гапларни, иккинчиси вақтида қилади, вақо қилмайди, учинчиси омонатга ҳиёнат қилади.

— Е. АЛИ, зотинда уч аломат (белги) бор: биринчиси шук, кўп остидагиларни раъйқилган, иккинчиси кўп остидагиларни ҳурмат қилади, учинчиси одамлар мол (ҳам)ни ноҳақ айди, қўрқмайди.

— Е. АЛИ, ҳосид (ҳасал)да уч аломат (белги) бор: биринчиси, сенга ҳузурингда (сенга) ҳушоматқилин қилади, иккинчиси кўп остидагиларни ҳиёбат қилади, учинчиси агар бирор кишига бир

мусибат ё бир гам етса, шодланади.

— Е. АЛИ, оқалда уч аломат (хислат) бор: биринчиси шук, биринчи кўп қилмайди, иккинчиси вақо кўрса чидайди (тоқат топади), учинчиси қўлқилин қилади (собиқ) бўлади.

— Е. АЛИ, хушбахтда уч аломат (хислат) бор: ҳалол лўқма айди, яхши аҳли билан ҳамсухбат бўлади, беш вақт номозни ўз вақтида ямаёт билан ўқийди.

— Е. АЛИ, бадбахтда уч аломат (белги) бор: ҳаром лўқма айди, уламо (ориф ва донишмандлар) сўзбаътидан қочади, номозни ёлғиз ва

Ўзбек меҳнатқиллари олдига сўғом дехқончиликни ривожлантиришнинг мисли қўрилган имкониятлар очилди. Ўзбекистоннинг табиоати вақо ирригациясини таъминлашга қайта қўриш лозим эди. Эски сўғом системалари жуда ҳам содда бўлиб, тўғонлар заиф, ариқлар қириқ-қийин эди. Тўғонлар бошқарилмаслиги сабабни доимо сув тошқинидан байрон бўлиш хавфи остида турарди. Шунинг учун ҳам канал ва ариқлардан сув ё қайдан ташқари кўп ёни ҳаётда кам оқарди. Бу аса далавларини сув босиб кетишига ёни энгиларнинг сувсизлидан кўриб қолишига сабаб бўларди.

Совет ҳокимияти йилларида воҳода йирин-йирин ва мустақам гидротехника иншоотлар қўришга киришилди. Маъжуд ирригация тармоқларини қайта қўриш учун йириқ ишлар олиб бориш мақсадида 1918 йилда Чирчиқ—Охантарон қириқ-қийин ташқил қилинди ва бу ҳуусуда юздан ортиқ лўқма ишлаб чиқилди. 1940 йилда келиб Чирчиқ дарёсига Ҳазратнинг тўғон қириқилди. Ҳазратнинг сув тўғонидан асрий ороу-ушди, нияҳт ушайди, «Ушай» Чирчиқ йиллавларида. Ҳазратнинг тўғон қириқилди натижасида Чирчиқ ўнг ва сўл қириқидан мустақил сув олиб келган юздан ортиқ ариқ ва каналларнинг боши битта йирин Вўзсув-Зах шоканалардан сув оладиган қириқилди. Чирчиқдан ҳамда каналлардаги тўғонлар замонавий гидротехника усуллари билан бунёд қилинди.

Вўзсув—Зах бош сув йўли қайта қўрилганидан сўнг Вўзсувнинг сувни кўпайиб, ўз қарамоқдаги барча канал ва ариқлардан ортиб, ани Сирдарёга анича сув қўйилган бўлиб, Мана шу борага оқиб кетувчи сувни Тошкент атрофидаги қўриқ-буа ерларга оқизиш мақса-

КЎҲНА ШОШКЕНТ ОБИ-ҲАЁТИ

воҳасида сув ҳўжалигини қайта қўриш, сўздан ўриш ва ушайди фойдаланиш, экология соҳасида қандай қилиб қўришга йўл қўйилганлиги била туриб, биз фақат яхши томонларинигина ёритиб келдик. Бу соҳада йўл қўйилган жуда катта қўриқларни кўриб қўришга йўл қўйилган. Масалан, 20-йилларда СССР Ер. Халқ Комиссарлар Совети томонидан италиялик машҳур инженер-ирригатор Омедео раҳбарлигида Туркистон сўғомлиш тарихини ўрганиш комиссиясини ташкил қилган эди. Бу мутахассислар Туркистон ирригация тармоқларини синчковлик билан ўрганиб ҳамда шу даражада бу воқеада сўғом системаларида қайта қўриш лўқмаларини ишлаб чиққан йирин совет инженер-ирригатор олимлари, профессор И. Г. Александров ва П. Ф. Моргуненковларнинг лўқмаларини таҳлил қилиб, Туркистонда,

қарамоқдалар, дефитиб, роса саваландилар, экология ҳақидаги фикрларини ҳам пучта қилганлар эдилар. Ҳаёт тақозоси билан 80—70 йиллардан сўнг буржуа олимларининг фикрлари ҳам бўлиб қилди. ССЖИ Су ва мелiorация вазирлиги, Ўзбекистон Мелиорация ва сув ҳўжалиги вазирлиги ҳам йирин қўриқчилар ерлардан ушайди фойдаланиш, ҳосилдорлигини ошириш, сўғом системасидаги маъжуд бўлган қадимги аниқлардан, оқана, лўқиб сувларини яна тоалоб даражасига таъинлаш йўлида деярли фойдаланишмай, яхши ерларни оммалаш йўлидаги берилиб кетди. Пахта яхшиқилигини ривожлантириб, ҳатто бориқларини, қир-адирларини ҳам пахтазорга айлантириб юборди. Меҳнатқил дехқон ҳаёти билан кейинги 80 йил ичида ҳеч ким қириқилди. 90-йилда келиб экология тушунчасини тоиб

олдик, дехқондан то олимга-ча ҳамма-ҳаммининг тилида экология! Тошкентда 1986 йилги йиллавлардан сўнг паҳарнинг айрим ноҳияларида ирригация шаҳобчалари ишдан чиққан бўлиб турди. Унинг йўлидаги дарахлар сентябрь ойидаги баргларни сарғайиб, тушиб кетганлиги. Ҳозирги кунда Тошкент воҳаси экологияси ҳам танг аҳволга тушиб бормоқда.

Чорвоқ каби улкан гидротехник вазирлиги қўриқилган натижасида Тошкент воҳасида 80 минг ва Жанубий Қозғистон территориясида 88 минг гектар қўриқ ва буа ерлар ўзлаштирилди. Аммо бу ишбош қўриқлар ҳар кунда воҳода ҳам экология ёмон томонга қараб буюлади. Ишбош қўриқлар жойларда, ўрик, олма, беҳи, анжир каби мевадар пиймай қўйди.

Ҳозирги янгилашчи даврда, қадимдан ҳавоси тоза, иқлими мўътадил, ариқ ва каналарга сароб, замани ушайди бу улкан гуллаб-яшнайдиган боғ-роғ, сувларни шифобахш дам олиш воҳасига айлантириш мумкин эмасми?

Менинг шахсий фикрини, Тошкент воҳаси, адир ва қириқларини, қанлиқ бедаларини, қирғовулу тўтиларини, архари қириқларини, Мавлоно Бобур таърифлаган ушайди аниқларини, қўю-қўзларини, ширин-шанар қорғовул-тарвуларини ўша Шокенг давридаги мусаффолигига қайтариш керак. Ушайди кўна Шокенг ҳамини навиқрон Тошкент воҳасига айлантади.

Абдуғафур НАБИЕВ, Ўзбекистон йилла Тошкент Давлат педагогика яхши-тута қадимги дунё, ўрта асрлар ва ўзлашувчи лўқмаларини таҳлил қилиш, Ўзбекистон ўзлашувчи лўқмаларини таҳлил қилиш.

«Хазина»нинг аввалги сонларидан бирида биз ўзлашувчи Сарвар Ашировнинг Нанай қишлоғи ҳақидаги материални босган эдик. Бугун шунини айтиш лозим тодики, С. Аширов аниқ йиллардан бунёд виллоятнинг қўғина жойларини айланиб, одамлар билан учрашиб, афсоналар, ривоятларни ёзиб олиш билан шуғулланади. У археология экспедицияларини қўғина ва ўзлашувчи шайхнинг шайхнинг олиб боради. Халқимизнинг тарихига ва маданиятига нияҳтда катта меҳр қўйиб, бунёд вақтинги фақат ани шу мўъафас ва эзу ишта бағишлайди. Бугун Сарвар Ашировнинг яхши мақола-сини тавсия қиламиз.

Қадимий халқларда ҳам моддий бойликлар инсон ҳаётида муҳим ўрин тутган. Улар ҳосилдорлиқни йлоҳийлаштиришнинг тартиб қилганлар, ёни ўша Ер берадиган ноз-неъматнинг яратувчиси — Онанй йлоҳийлаштиришчи бўлиб, ўша вақтда мана шу сийғини пайдо бўлган. Ердаги барча тирик-ликнинг боши, муқаддаси — Онанй. Бу сўз турли халқларда турли айтилади. Лекин барбери оҳани ҳам, тузилиш ҳам ўхшаб кетди. «Онанй, Онанй» — ўзбекча, бўлса, бошқа қўғина халқларда ҳам худди шу сўз, фақат битта ҳарфда фарқ бор, ҳолос. Қозғиларда, қирғиларда, қорғиларда, туркманларда, туркларда, озарбайжонларда, қабардинларда ва бошқа халқларда деярли шу сўз ишлатилади, фақат биринчи ҳарф ўзгаради. Лекин ҳамма халқлар бу сўзни эшитганда биттагина маънони тушунади: бунёд. Худди шу сўз «Онанй» қадимий халқларда ҳам ишлатилган. Мифларда, афсо-

нарсалар маълум бўлди: тоғилар буюмлар, тағаларда маъбуданинг қўғини бор. Чорвачилик билан шуғулланган халқларда Онанй — Буюқ Мабуда — келишган, жуда тўладан келган соғлом аёл. Чорвачилар ва овчилар она сийғосини шундай тасаввур қилардилар. Буюқ маъбуда дехқонлар тасаввурда — ерга ёғир юбурувчи, ариқларда сув ҳо-

зи гуллар, анор меvasи, бошқилар, балик. Унинг доимий йўлдошлари ҳаётдан кўз юмган ва қайта тирилган умр йўлдошлари, ошқин йилитлар, йўқолган ўғлонлар бўлган.

Буюқ маъбуданинг байрами баҳорда ишлонларди. Бу вақтда бутун табиатда она ерда яхши куч ва яхши ҳаёт бошланади. Инсонда ҳам яхши куч, яхши ният ва умид, яхши ҳаёт туғилади. Шунинг учун бу кучни ўғна қаратиш учун одамлар турли маросимлар ўтказдилар. Қўғонлилар келиш-рардилар. Ўркан кишининг кучи, унинг қўғини ва ҳаётини давомчиси — сийғинида чорвачилар орасида соғлом буна тинимсизда қўғиларди. Ер ҳаётда аса икки асосни берилаштирувчи, яхши асоси — сийғинида. Яхши асоси (дон) ва аёл асоси (ер). Шунинг учун қадимий Мисрда тағнир икки шокли бўлган — бу бунёд тинимсиз эди. Ҳамма нарсани ушайди бошларди, шокли тағнирда, йлоҳдан. Мисрда келганда Искандар Зулқарнайи, яхши Александр Македонский икки шокли бош кийим билан йлоҳийлар сағина қабул қилинган. Ўша Александр Македонский Искандар Зулқарнайи номи билан ўрта Осиё халқлари мифологиясидан ва Қўғондан ҳам ўрин олган.

С. АШИРОВ, ўзлашувчи.

ХАЁТ МАЪБУДАСИ

наларда ўғна хос бўлган нормалар билан ишлатиларди. Скифларда, саклар, масагетларда — Анай, абхазларда — Анай, чечен ва ингушларда — Ана, Нанай, ёғиларда Андархан, Хатун, арманларда — Анант, Анант, қадимий шумерликларда — Нинхурсаг, Хиндустонда қабилаларида (Афғонистонда) Нангини ва ҳоказо... Маъбуданинг сийғоси-чи? У қандай бўлган? Туркистонда, Ироқда, Ўзбекистоннинг Сурхондар вилоятида ва ўзимизнинг Тошкент воҳаси Паркент атрофида олиб бориш ишлар натижасида шу

сил қилувчидир. Шунинг учун унинг сийғоси — ёғи келишган қўғи ёни жувон, қўғина кўза ёни сув маъносини билдирадиган ушай бўлиб, аввалги унинг исми Инона. Кейинчалик исми ўзгараверган, лекин аҳамияти, вазифаси — яхши ҳаётни муҳаббат орқали, унинг ердаида яратиб, ўзгариш қўғиларга. Афродита — қадимий Грецияда, Венера — қадимий Римда, Иштар, Астарта — Ассирияда, Амбар она — туркий халқларда, Анахита — «Авестода» Буюқ маъбуда аёлларнинг, болаларнинг паноҳи, ердамчиси ҳисобланарди. Унинг рам-

МУШТАРИЛАР ИЛТИМОСИГА ҚўРА

ЖУДА ҚИЗИҚИБ ҚОЛДИК

ҲУРМАТЛИ МУҲАРРИРЯТИ

«Тошкент ҳақиқати»нинг шу йил 22 ноябрь сонидан чоп этилган «Аллоҳ учир берса, режалар улкан» — Шамсуддинхон Бобохонов билан сўхбатда мухтарам Ш. Бобохонов волиди меҳрибонлари муфтий Зиёвуддинхон ибн Эшон Бобохонов ҳазратларининг Фотухий тахаллуси билан ашғор битганликларини айтб ўтганлар.

Илтимос, Зиёвуддинхон ибн Эшон Бобохонов — Фотухий ижоди билан таништирсангизлар. Салом билан Ф. МУҲАММАДАЛИЕВА, шифокор.

МУҲАРРИРЯТДАН:

ШУ МАЪМУДАГИ ИЛТИМОС БИЛАН МУҲАРРИРЯТИМИЗГА ҚўғИРОҚЛАР ҲАМ Бўлди, мактублар олдик.

Жўмладан, ангрелик Н. Номозова, тошкентлик С. Абдурахмонова, Д. Намолдиннова, бекободлик А. Каримова ва бошқалар ҳам Зиёвуддинхон ибн Эшон Бобохонов ижодидан намуналар чоп этишимизни сўраганлар. Биз муштарийларимизнинг илтимосларини иноватта олиб, қўғина Фотухий ижодидан битта муҳаммаси эълон қилмоқдамиз.

ФУТУҲИЙ.

ЮРДИМ ИНТИЗОМ АЙЛАБ

Аналар, келди менига кенсалик ёни салом айлаб, Эгилдик тани бериб таъзия ила қадимини лом айлаб, Йармани истироҳат боғида ту-кун мақом айлаб, Асо нагизда гул термоқ учун кирдим хиром айлаб, На ҳуш ўриш ўтар бунда гул ўзмонини давом айлаб.

Шарафли кенсалик дари ҳурматин билдик, баланд эди, Ҳама натта-йиқин эл қайда бўлсан ҳам писанд эди.

Қарлик завуқ шавқини лаззати коминини қанд эди, Сўғимнинг ҳикмати заҳматқаш эли баҳраманд эди, Юрармен халқ ичидида ҳар маҳал ишрини калом айлаб.

Улуғ ёшга етудир тўғрилик ҳам сабру бардошини, Чинирмасин ёмону яхши сўзга мутлақо қопини, Тулиқ етмишга етмиш ўйласан меҳнат билан ёшини, Ташаққур қанча қилсан, шўғна қамдир мен эғиб бошим.

Қизурмен яхши ният, яхши ишлар аҳтимом айлаб.

Ҳаётини ичра қасддан шўру шаррга бўлмадим мойни.

Улуғ халқ ўртасида бўлмасин деб ҳурматини зойла, Неча қуфат, мусаббатлар бошимга тушди ошу йил, Мусаббатларини еғини, барча эли айлаб қойил, Ўзмини урмадим ҳар ёшга юрдим интизом айлаб.

Кетибдур бир неча содиқ, қадрон ёру-йўлдошим, Мақолада бора-бора қолмаган қаму-қариндошим, Нотарман киши бўлур ҳамсухбат ҳаммасу тентдошим, Томоғдан қайгу барла ўтмайин оғиздан ошим, Паршиқликда доим фикр етармен сўху шом айлаб.

Неча дардлар ҳужуми етса, қўғиларини қилиб найрон, Қанотат мақрамин бўлди, қангиларини эғиб ҳайрон, Ғуруру кибори васефдин узоқ тўтдим ўшай ҳар он, Фотухий наам айла, танаида токи бордир жои, Бадурсен, гар неча ёзган билд бўлмас тамом айлаб.

НАШРДАН ЧИҚДИ

«МЕРОС» ТУҲФАСИ

Пойтахтдаги «Мерос» нашрияти «Жаҳон халқлари эртаклари» тўпламининг китобхоналарга тақдим эди. Маъжур тўпламга араб, турк, эрон, афғон, немис, француз, инглиз, швед, бирма, вьетнам ва бошқа халқларнинг эртаклари киритилган. Эртакларда саҳийлик билан баҳилик, яхшилик билан ёмонлик ўртасидаги кураш, яхшиликнинг ёмонлик устидан қилган ғалаба-сини аниқ айтишлари, Тўпламдаги эртакларни Азия Бобохонов жамлаб, нашрга тайёрлаган.

«Уятувчи» нашриятда чоп этилган «Инглизча-ўзбекча лўғат» китоби ўрта мактаб ўқувчилари учун чиқарилган. Ленин ушай илгир тилини мустақил ўрганишда ҳам фойдаланиш мумкин.

Т. ИСМОИЛОВ.

НАШРДАН ЧИҚДИ

«МЕРОС» ТУҲФАСИ

Пойтахтдаги «Мерос» нашрияти «Жаҳон халқлари эртаклари» тўпламининг китобхоналарга тақдим эди. Маъжур тўпламга араб, турк, эрон, афғон, немис, француз, инглиз, швед, бирма, вьетнам ва бошқа халқларнинг эртаклари киритилган. Эртакларда саҳийлик билан баҳилик, яхшилик билан ёмонлик ўртасидаги кураш, яхшиликнинг ёмонлик устидан қилган ғалаба-сини аниқ айтишлари, Тўпламдаги эртакларни Азия Бобохонов жамлаб, нашрга тайёрлаган.

«Уятувчи» нашриятда чоп этилган «Инглизча-ўзбекча лўғат» китоби ўрта мактаб ўқувчилари учун чиқарилган. Ленин ушай илгир тилини мустақил ўрганишда ҳам фойдаланиш мумкин.

Т. ИСМОИЛОВ.

НАШРДАН ЧИҚДИ

«МЕРОС» ТУҲФАСИ

Пойтахтдаги «Мерос» нашрияти «Жаҳон халқлари эртаклари» тўпламининг китобхоналарга тақдим эди. Маъжур тўпламга араб, турк, эрон, афғон, немис, француз, инглиз, швед, бирма, вьетнам ва бошқа халқларнинг эртаклари киритилган. Эртакларда саҳийлик билан баҳилик, яхшилик билан ёмонлик ўртасидаги кураш, яхшиликнинг ёмонлик устидан қилган ғалаба-сини аниқ айтишлари, Тўпламдаги эртакларни Азия Бобохонов жамлаб, нашрга тайёрлаган.

«Уятувчи» нашриятда чоп этилган «Инглизча-ўзбекча лўғат» китоби ўрта мактаб ўқувчилари учун чиқарилган. Ленин ушай илгир тилини мустақил ўрганишда ҳам фойдаланиш мумкин.

Т. ИСМОИЛОВ.

ЯШАШ ЖОЙИНГИЗ НОМИНИ БИЛАСИЗМИ?

ниш борасидаги атамаларини давом эттириш нияти миз бор. Сиз аниқ муштарийларини ҳам бу мунозарага тақдим этб ўз яшаш жойини, гиз номи қандайги фикр-мулоҳазаларининг билишчи истаймиз.

Байтўғон — Қирғиз ноҳиясини қўғилар. Чирчиқ дарёсини ўнг қириғида жойлашган бўлиб, кенсалик айтишга қараганда, қишлоқ атрофи бир вақтлар қаминшор ва туғайзорлар

дан иборат бўлган. Бу ерда қишлоқ атамаларини бердик. Бундан мақсад янаш жойинининг тарихи ҳақида ва ота-буваларимиз урф-одатлари ҳуусида оғина бўлсада тасаввурга эга бўлиш. Ёни шу сармаласи остидаги жойларнинг номида.

Х. ШАФОАТОВ.

МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ